

Parkenblad Energiespecial

Een uitgave van Wijkvereniging de Parken | Energiespecial | Maart 2023

GEEF
DE PARKEN
NIEUWE ENERGIE

IN DIT NUMMER O.A.

- › Mooie voorbeelden van woningverduurzaming
- › Coöperatie Duurzame Parken opgericht
- › Pilot Monumenten op stoom
- › Toekomstige keuzes naderbij

De Parken

WIJKVERENIGING • APELDOORN

In het boek *Warme truien*, ontdekken de Klimaatjes hoe je het warm kunt krijgen, zonder de verwarming hoog te zetten.

Zelf aan de slag!

Knip Kikker en de kleding uit.
En kleed Kikker lekker warm aan.

Uil, Mol, Vos, Egel, Duif,
Kikker en Muis zijn de
zeven hoofdpersonen in
'De Klimaatjes'
Prentenboeken over duurzaamheid.
www.deklimaatjes.com

Dolf Sijbesma,

voorzitter
Wijkvereniging
De Parken:

Deze Energiespecial van ons Parkenblad geeft zowel Parkenveteranen als nieuwe bewoners de kans om op de hoogte te komen van de laatste ontwikkelingen in het project Duurzame Parken. Het is begonnen als een echt bewonersinitiatief, en dat blijft het ook, inmiddels ondersteund door de energieregisseur en projectmanager, die beiden door de gemeente Apeldoorn aangesteld en gefinancierd zijn. Samen met de bewoners in de Initiatiefgroep en onze buurtgenoten die in diverse werkgroepen het project verder uitbouwen, geven zij de Duurzame Parken steeds meer vorm.

Colofon

Deze vijfde special van het Parkenblad over de energietransitie in De Parken is gemaakt door:

Albert van Dam, Herma van Eijk (eindredactie), Joost Kroes, Gerard Ogink, Bart Schudel (fotografie), Nynke Talsma (Klimaatjes), Coraline Vester

en wordt huis-aan-huis verspreid in De Parken.

Voorwoord van de wethouder

De Parken is goed bezig op het gebied van duurzaamheid. Ik heb al veel mensen mogen ontmoeten bij de duurzaamheidsmarkt in de wijk en bij de kennismaking met de Initiatiefgroep Duurzame Parken. Ik ben onder de indruk van het enthousiasme, de deskundigheid en betrokkenheid van inwoners. Jullie werken er samen keihard aan om de wijk te verduurzamen.

De Parken een mooi voorbeeld

De gemeente heeft als doel gesteld om in 2050 energieneutraal te zijn. Om dat doel te halen hebben we inwoners en bedrijven nodig. We moeten het immers samen doen. Ik vind De Parken dan ook een mooi voorbeeld voor de rest van Apeldoorn. Jullie pakken als inwoners de regie en werken samen met de gemeente aan een duurzame toekomst.

In 2023 wordt onderzocht of we de huizen kunnen verwarmen met groen gas of groene waterstof. Als uit dit onderzoek blijkt dat dit inderdaad een goede manier is, dan hopen we dat voor 2030 de woningen gereed zijn om de overstap te maken. De gebouwen moeten dan geïsoleerd zijn en mogelijk een hybride warmtepomp hebben. Mooi om te zien dat het bewonersinitiatief Duurzame Parken dit jaar samen met de woningeigenaren in de wijk de plannen verder gaat uitwerken.

Monumenten verduurzamen

De Parken is alleen al door de monumentale woningen een bijzondere plek. Prachtige woningen die we graag in originele staat behouden, maar dan wel goed geïsoleerd. Dat is alleen makkelijker gezegd dan gedaan. De medewerkers cultuurhistorie zijn daarom ook bezig met een pilot om enkele woningen te verduurzamen. Waarbij er rekening mee gehouden wordt dat deze woningen vaak gemeentelijke- en rijksmonumenten zijn. Wij hopen later dit jaar hier meer over te vertellen.

Nu de verduurzaming van De Parken steeds concreter wordt, blijven we als gemeente dit proces ondersteunen. Inmiddels hebben we een energieregisseur en procesmanager aangesteld voor minimaal 5 jaar met een optie tot verlenging. Ook hebben we opdracht gegeven aan een ingenieursbureau om vast te stellen welk soort gas het meest realistisch is voor het verwarmen van De Parken.

Coöperatie opgericht

Dat De Parken duurzaamheid serieus neemt, laat ook wel de recent opgerichte coöperatie zien. De precieze invulling en vormgeving van de coöperatie wordt nu besproken door jullie als inwoners. Het laat zien dat jullie werk maken van draagvlak. Dank voor jullie inzet en betrokkenheid tot nu toe. En hopelijk tot snel!

Met vriendelijke groet,

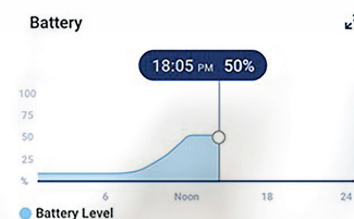
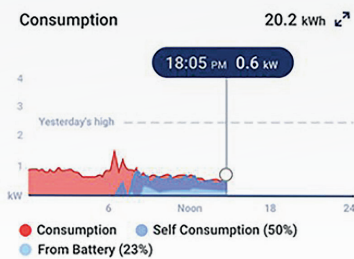
Danny Huizer
Wethouder duurzaamheid

Mooie voorbeelden uit eigen huis

De beste adviseurs en tipgevers voor verduurzaming van je woning zijn natuurlijk onze eigen wijkbewoners. In iedere Energiespecial laat een aantal van hen zien, wat voor oplossingen zij toegepast hebben om hun woning energiezuiniger en comfortabeler te maken.

Marten Broekens (rechts) deelt tijdens de Open Monumentendag van afgelopen september zijn eerdere ervaringen met het verduurzamen van zijn woning.

Tijdelijk project Duurzame Parken

13 februari

start project Duurzame Parken tijdens Algemene Ledenvergadering van wijkraad De Parken

30 mei

eerste bewonersbijeenkomst: 'Wonen zonder fossiele brandstoffen'

juli

keuze voor de naam Duurzame Parken; ontwerp logo

start

februari

maart

april

mei

juni

juli

augustus

september

2018

april

start energieregisseur

5 juli

aftrap Droomteam: ca. 30 bewoners gaan meedenken over de aanpak Duurzame Parken

september

Duurzame Parken overdag aanwezig op het Parkenfeest

Koppel een accu aan je zonnepanelen

We hebben al eerder aandacht besteed aan de woning van Marten en Mieke Broekens. Zij zijn immers al een flinke tijd bezig met het verduurzamen van hun huis aan de Prins Mauritslaan nummer 4. Vanaf 1985, toen zij in hun 'typisch Parkenhuis' kwamen wonen, hebben ze in de loop van de jaren alle vloeren, wanden en plafonds geïsoleerd, dubbel glas aangebracht en zonnepanelen geplaatst. Sinds een paar jaar hebben ze nu ook een accu die een deel van de opgewekte energie van de zonnepanelen opslaat. Dat zijn we nog niet vaak tegengekomen in onze wijk.

Waarom?

Broekens: "Ik vond het jammer om de energie die wij opwekten, terug te moeten geven aan het net op het moment dat we die energie niet nodig hadden. Dat bracht me op het idee van de accu. Ik had al vier zonnepanelen, en heb er nog een paar op het dak van de garage neergelegd. De accu staat in de garage, dus vlakbij de panelen." Goedkoop is het niet, destijds zo'n 9.000 euro, maar intussen geven de ontwikkelingen hem wel gelijk, nu de salderingsregeling op de tocht staat.

Ervaring

"De accu slaat 7 kW op, en met een gemiddeld verbruik van zo'n 10 kW per dag, kom je een heel eind", stelt Broekens tevreden vast. "Het hele proces gaat volledig automatisch en is te volgen op een app: de opbrengst van de panelen, de opslag in de accu, de hoeveelheid die gebruikt wordt en wat er alsnog teruggeleverd wordt aan het net, als de accu vol is en de zonnepanelen nog werken." Wat dat terugleveren betreft: "Het is dus een sport om je apparaten overdag te laten draaien!"

Praktisch

Lawaai maakt het systeem amper, alleen de ventilator hoor je soms. Maar burens hebben er geen last van, want de accu staat immers binnen. En veel ruimte nemen de accu en het regelapparaat ook niet in. Wat de veiligheid betreft: het blijft natuurlijk een accu, dus een garage is wellicht een betere plek dan in huis zelf. Kortom: veel voordelen, vrijwel geen nadelen.

De hele unit neemt maar weinig ruimte in.

2019

24 oktober

bewonersbijeenkomst 'Warmtekanskaart', presentatie door de gemeente

november

start opzetten van netwerk van contactpersonen per straat

december

verspreiden infographic 'Aanpak Duurzame Parken', gekoppeld aan oproep aan bewoners om aanpak Duurzame Parken te ondertekenen

oktober

oktober

eerste uitgave Energiespecial Parkenblad

november

22 november

bewonersbijeenkomst 'Bewoners aan het woord': inspirerende voorbeelden uit de wijk

december

januari

februari

voorjaar

bewondersonderzoek naar de verschillende alternatieven voor aardgas in De Parken

maart

april

25 april

bewonersbijeenkomst 'Behaaglijk wonen door isolatie'

State-of-the-art is toch niet alles

Chiel Op de Beek woonde met zijn gezin vier jaar in een nieuwbouwhuis dat hij zelf had laten ontwerpen en bouwen op een kavel in de wijk Groot Zonnehoeve. Helemaal energiezuinig en volgens de nieuwste inzichten gebouwd. En toch kocht hij vorig jaar de woning aan de Canadalaan nummer 1, zo'n echt Parkenhuus uit 1889 met tochtende ramen en koude vloeren en muren. Hoe zit dat?

Ieder deel van de vloerverwarming heeft zijn eigen regeling.

"We hadden daar een fantastisch mooi en modern huis, maar toch bleef er iets kriebelen," legt Op de Beek uit. "Nog een keer zelf bouwen met de wetenschap van wat we geleerd hadden van deze woning of iets totaal anders? Tja, en toen kwam ik deze

woning tegen op Funda. Het grappige was dat ik het huis kende van vroeger, omdat een van mijn schoolvriendjes van de KSG er woonde. Het is een prachtige plek met uitzicht op de lekkere

28 mei

naam 'Droomteam' wordt gewijzigd in 'Initiatiefgroep Duurzame Parken'

juni

indicatiepeiling onder bewoners (twee adressen per straat) rond de vraag: "Wat wilt u als het gaat om een alternatief voor aardgas in onze wijk De Parken?"

25 september

bewonersbijeenkomst 'Glasisolatie'

september

2e uitgave Energiespecial Parkenblad

19 november

bewonersbijeenkomst 'Alternatieven voor aardgas'

mei

juni

juli

augustus

september

oktober

november

15 mei

eerste bijeenkomst contactpersonen-netwerk

21 mei

bewonersbijeenkomst 'Zonnepanelen op je dak'

4 september

inspiratieavond contactpersonen-netwerk: 'Hoe te komen tot een gedragen oplossing?'

7 oktober

bijeenkomst contactpersonen-netwerk

21 november

met gemeenteraadsleden door de wijk om hen op de hoogte te brengen van het project Duurzame Parken

drukte van het plein bij de Grote Kerk en Orpheus. Maar er moest nog wel het een en ander gebeuren om het huis naar onze zin te maken.”

Van boven tot onder

‘Een en ander’ is duidelijk een understatement. In het halve jaar - een recordtijd - dat de verbouwing duurde, is het hele huis gestript. Vervolgens is vrijwel overal HR++-glas geplaatst, vloerverwarming gelegd over de hele benedenverdieping, en zijn wanden, vloeren en plafonds geïsoleerd. Sommige muren kregen spouw-isolatie, andere een voorzetwand, wat betekende dat kozijnen en vensterbanken ook moesten worden aangepast. Verder is alle elektra vernieuwd en werden de oude schuifpui en openslaande tuindeuren vervangen. Een bijzondere uitdaging vormde de isolatie van de glas-in-lood ramen. Soms kon er een raam voorgezet worden, en op één plek had de vorige eigenaar al speciaal glas laten maken. Toch leveren die ramen her en der nog tocht op, maar daar vormen goed gevoerde gordijnen de oplossing.

Warm

“Het wachten is nog op de bestelde hybride warmtepomp. Ik betaal nu een vermogen aan gas”, verzucht Op de Beek. “Gelukkig heb ik er plezier in om zelf te proberen alles optimaal in te stellen. De HomeWizard-app die ik op de slimme meter heb geïnstalleerd, helpt me daarbij. Het geeft me inzicht in wanneer ik wat verbruik.” Een deel van zijn energiebehoefte hoopt hij op te wekken via zonnepanelen, maar het wachten is nog op verruimde gemeenteregels om die op een goede plek neer te kunnen leggen. Op de bovenste twee verdiepingen ligt in een paar ruimtes vloerverwarming. In de logeerslaapkamer hangt een elektrisch verwarmingsapparaat, de andere slaapkamers worden verwarmd én gekoeld met een airco.

Tips

Op de Beek nodigt met alle plezier buurtbewoners uit om een kijkje te komen nemen en ideeën uit te wisselen. Daarnaast heeft hij een paar tips:

- Laat je goed voorlichten over alle mogelijke opties om je woning te verduurzamen en wat de daarbij behorende kosten zijn.
- Kies je aannemer en installateur met zorg en blijf tijdens de verbouwing continu met hen in gesprek.
- Als het kan, voer zo'n grote verbouwing niet uit, terwijl je er zelf in woont, en houd er rekening mee dat je misschien langer op je tijdelijke woonplek zal moeten blijven wonen.
- Schaf een app aan, waarmee je je verbruik monitort, zodat je inzicht krijgt in je energieverbruik en je kunt zien wat je anders kunt doen.
- Reken jezelf niet rijk. Ga er niet van uit dat wat je nu investeert, 1 op 1 terugkomt in je woningwaarde. Doe het voor je eigen comfort en woongenot.
- Tot slot: gordijnen isoleren prima!

Dat het gezin Op de Beek langer dan vier jaar in dit huis blijft wonen, mag duidelijk zijn. Aan de kinderen, een dochter van 16 en een zoon van 13, zal het ook niet liggen. Die wonen nu stukken dichterbij hun school, het Christelijk Lyceum. Dat scheelt een eind fietsen!

2020

januari

peiling onder bewoners naar de vijf alternatieve warmte-opties voor De Parken

26 maart

bekendmaking van de resultaten van de peiling. 491 bewoners deden mee!

juni

keuze voor onderzoeksbureau Witteveen + Bos om de drie overgebleven alternatieven nader te onderzoeken

december

januari

februari

maart

april

mei

juni

juli

11 februari

eerste online-nieuwsbrief Duurzame Parken

27 mei

webinar 'Woningisolatie'

9 juli

vervolg webinar 'Woningisolatie'

De uitdagingen van onze Initiatiefgroep

Op 13 februari 2018 startte een enthousiaste groep Parkenbewoners met het project Duurzame Parken. Inmiddels worden de activiteiten binnen het project gecoördineerd door de Initiatiefgroep Duurzame Parken. Wie zitten daarin, hoe zijn ze te bereiken en wat zijn hun uitdagingen?

De Initiatiefgroep Duurzame Parken

Onze groep bestaat uit vier bewoners en twee professionals. Samen werken we voor de wijk, en vooral zoveel mogelijk samen met de wijk. Om optimaal bereikbaar te zijn, hierbij het overzicht van de leden. Aarzel niet om met reacties of vragen naar ons toe te komen, ons werk kan er alleen maar beter van worden!

- **Albert van Dam**, energieregisseur
06 1265 4741, energieregisseur@duurzameparken.nl
- **Joost Kroes**, procesmanager
06 2181 4616, procesmanager@duurzameparken.nl
- **Gerard Ogink**, voorzitter Initiatiefgroep en Coöperatie, fondsenwerving,
06 2247 5668, gerard@ogink.nl
- **Ron Snijder**, planning en secretaris/
penningmeester coöperatie
06 1416 7695, ronsnijder1@gmail.com
- **Herma van Eijk**, communicatie en participatie
06 5464 2714, info@duurzameparken.nl
- **Harm Scheepstra**, infra en procesontwerp
06 2447 4536, hk.scheepstra@gmail.com

Albert van Dam en Joost Kroes hebben een contract bij de gemeente om ons als Duurzame Parken te ondersteunen, waarbij Kroes de primaire verbinding en afstemming met de gemeente onderhoudt. De vier

De Initiatiefgroep Duurzame Parken. Van links naar rechts staand: Gerard Ogink, Herma van Eijk, Ron Snijder. Zittend: Albert van Dam, Harm Scheepstra, Joost Kroes.

Parkenbewoners vertegenwoordigen de wijk en doen het werk vrijwillig. In de praktijk werken we naadloos en heel plezierig samen.

Uitdagingen

Voordat het 2030 is, hebben we nog veel te doen! Een kleine opsomming uit onze opgaves:

- **Aanpassing van alle woningen in 2030 gereed**
Monumentale woningen uit het begin van de vorige

2021

26 augustus

presentatie (via webinar) van de HAN-studenten over de case-studie 'De Parken aardgasvrij'

30 september

webinar 'Warmtewijzer' voor alle bewoners

17 november

presentatie rapport Witteveen + Bos over de drie alternatieve warmteopties

26 januari

interactieve webinar over nut en noodzaak van de stemming

17 februari

bekendmaking (via Nieuwsbrief) uitslag van de stemming

augustus

september

oktober

november

december

januari

februari

maart

14 september

webinar 'Preview Warmtewijzer' voor contactpersonen

25 november

derde uitgave Energiespecial Parkenblad, geheel in het teken van de komende stemming in februari 2021

1 t/m 14 februari

stemming: 'Wat is uw voorkeur?' Bewoners wordt gevraagd hun voorkeur uit te spreken voor het alternatief voor aardgas

eeuw energievriendelijker maken brengt relatief hoge kosten met zich mee. Daarnaast zijn aannemers en dienstverleners al stevig bezet, is er een tekort aan vaklieden, en de levertijden voor materiaal en warmtepompen nemen toe.

Wat doen we eraan?

- We zijn in gesprek met de afdeling cultureel erfgoed van de gemeente over een waar mogelijk herziene pragmatische aanpak, met behoud van de kwaliteit van onze monumenten. Hier liggen grote kansen voor stappen in tijd, geld, voorspelbaarheid en vergunningsproblematiek. Daarbij is slagvaardigheid aan de orde, ook in relatie tot de hoge kosten die onze wijkbewoners voor onze mooie monumenten maken en die we in goede staat willen behouden.
- We hebben een pilot en studie in gang gezet met een eerste groep huiseigenaren van monumenten, samen met een aannemer, afdeling cultureel erfgoed en onze organisatie onder leiding van Albert van Dam. Het doel is om tot een optimale en efficiënte aanpak te komen met inzet van een stappenplan en draaiboek. Daarin komen uitgewerkte standaardoplossingen met inverdieneffecten in kosten, doorlooptijd, kwaliteitsbeheersing en versnelling van vergunningstrajecten aan de orde. Daarmee ontstaat ook meer voorspelbaarheid en inzicht in de aanpak. Dit wordt ook opgepakt ten behoeve van de overige woningen, en in het verlengde daarvan kan het ingezet worden in vergelijkbare wijken.
- Van Dam en zijn werkgroep hebben een praktische, uitgebreide checklist ontwikkeld, waarin alle mogelijke relevante activiteiten voor voorbereiding en aanpak van woningverduurzaming worden benoemd, geschikt voor elke woning. Deze komt binnenkort beschikbaar in een goed hanteerbaar format.

- We hebben diverse gesprekken met dienstverleners gevoerd. Zo heeft de recente Parkenbeurs (zie pagina 10) de wederzijdse contacten en inzichten verbeterd. Daarmee willen we de voordelen van onze wijkgerichte aanpak verder ontwikkelen en daar in meerdere opzichten ook schaalvoordelen mee bereiken. Een subsidie voor deze verdiepingsslag en voor de uitwerking en het breed toepasbaar maken van een stappenplan is ons al in het vooruitzicht gesteld.
- We hebben een hoofdplanning gemaakt, en een verdere uitwerking tot een road map is in de maak.

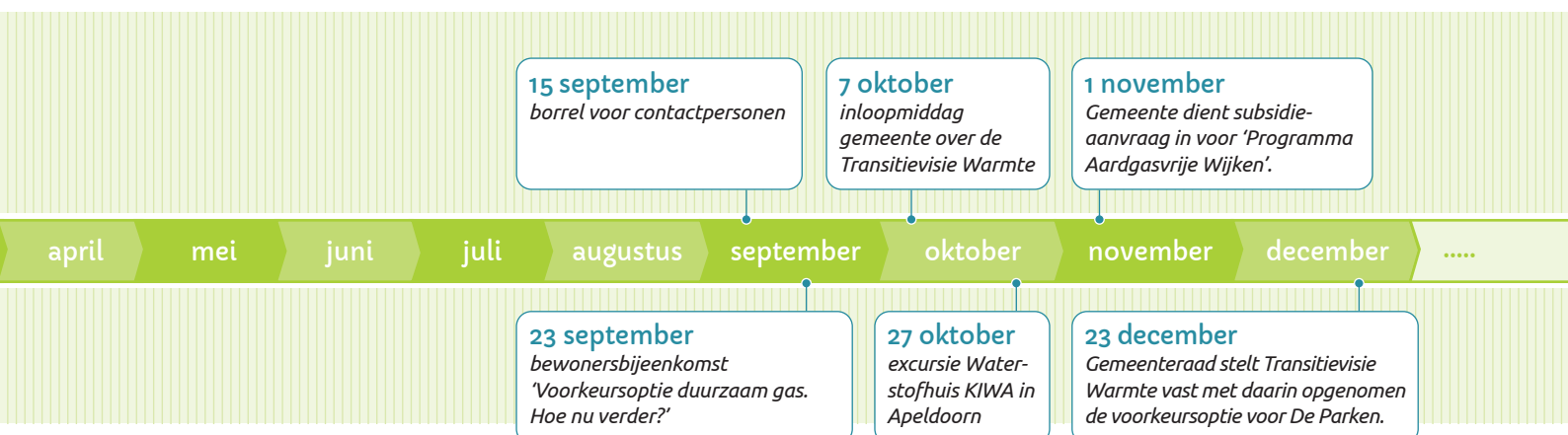
Financiële uitdagingen

Onze wijk heeft veel cultureel erfgoed en is daarmee waardevol voor heel Apeldoorn en de regio. De transitiekosten voor onze woningen zijn echter relatief hoog voor de eigenaren, terwijl de kosten van ons gehele plan voor de overheid juist relatief laag zijn. Denk daarbij aan kosten voor infrastructuur en hergebruik van het gasnet. Hoe krijgen we daarin een balans?

Wat doen we eraan?

- We proberen subsidies te krijgen van gemeente, provincie en overige instanties voor het gehele proces van wijkgerichte aanpak.
- We werken scenario's uit om met eigen opwek waterstof te kunnen realiseren, waar we als voorloper subsidies voor denken binnen te halen.
- We versterken onze eigen organisatie met deskundige en enthousiaste bewoners uit de wijk als deelnemers aan de werkgroepen en het coöperatiebestuur.

Zin om mee te doen, bijvoorbeeld in het coöperatiebestuur of een van de werkgroepen: Huis & Haard, Infrastructuur, Subsidies & Financiering, Monumenten & Beschermd stadsgezicht, Communicatie & Participatie? Stuur een mailtje aan info@duurzameparken.nl

Bewoners gaven ook elkaar praktische tips.

Wethouder Danny Huizer was onder de indruk van ons initiatief.

Eerste DuurzameParkenbeurs succes

Zo'n 100 medebewoners lieten zich op zaterdagmiddag 19 november informeren over allerlei aspecten van verduurzaming. Aannemers, glasbedrijven, aanbieders van zonnepanelen en allerhande isolatiemateriaal, installateurs, de gemeente en een bank namen de moeite en de tijd om alle individuele vragen die er bij ons leven, te beantwoorden.

Doel van deze Parkenbeurs was niet zoveel mogelijk verkopen, maar de kans geven je te oriënteren op allerlei aspecten van verduurzamen van je woning. In de aula van de gastvrije Koninklijke Scholengemeenschap aan de Molleruslaan gingen bewoners in gesprek met de 'aanbieders' in hun kraam. En minstens zo belangrijk: onderling werden er ook de nodige ervaringen uitgewisseld. Daarnaast verzorgden de Rabobank en onze energieregisseur ieder een lezing, de bank over financiële mogelijkheden, en Albert van Dam over de ins & outs van warmtepompen.

Vervolg

Na afloop konden de bezoekers een vragenlijst invullen, en die leverde een paar mooie inzichten op. Bijvoorbeeld dat de aspecten van verduurzaming waarmee men het meeste moeite heeft,

woningisolatie en zelf energie opwekken zijn. Maar ook kosten spelen een rol, en de beschikbaarheid van uitvoerders en materialen. Daarnaast werd nog een aantal suggesties gegeven voor dat vervolg, en voor ons project Duurzame Parken in het algemeen, zoals duidelijke adviezen voor aanpassingen in de woning. Verreweg de meeste bewoners gaven aan dat deze beurs hen geholpen had, dus een vervolg in 2023 is zeker de moeite waard!

Aandachtig publiek bij lezing van de Rabobank

2022

1 januari

hernieuwd contract gemeente met energieregisseur Albert van Dam

27 juni

bewonersbijeenkomst 'stand van zaken en voorbeelden'

augustus

Twee energievoaches gaan energieregisseur ondersteunen

6 september

Afscheid van projectmanagers gemeente; zij blijven nog wel op afstand betrokken

→ januari februari maart april mei juni juli augustus september oktober

februari

vierde uitgave Energiespecial Parkenblad

maart

subsidie-aanvraag 'Programma aardgasvrije wijken' afgewezen

1 september

start procesmanager Joost Kroes

10 september

deelname aan Open Monumentendag

Coöperatie Duurzame Parken een feit

Op 1 december van het vorig jaar is vanuit de Initiatiefgroep onze coöperatie opgericht. Waarom zijn we daartoe overgegaan? Lees hier waarom dat nuttig, maar ook noodzakelijk was.

Formele organisatie met gekozen bestuur

Wij willen als Initiatiefgroep voor en met de wijk onze bijdrage leveren aan de energietransitie. Dat betekent: aanspreekbaar zijn, en transparant en professioneel handelen. Daarbij hoort een gekozen bestuur en een formele organisatorische aanpak. Medio dit jaar willen we daarom in een wijkbijeenkomst het nog te kiezen bestuur officieel benoemen en een aantal belangrijke reglementen en bepalingen vaststellen. Het huidige bestuur - voorzitter Gerard Ogink en secretaris/penningmeester Ron Snijder - draagt daarbij uiteraard zorg voor een goede overdracht, en daarmee zal de formele start van de coöperatie dan een feit zijn. Het is ook aan het nieuwe bestuur om eventueel de voorlopige statuten aan te passen.

Positie in de wijk én naar derden

Om de belangen van onze wijk goed te dienen, is een formele organisatie van fundamenteel belang. Ook is dat noodzakelijk voor het werven van fondsen en voor de positie naar allerlei organisaties waarmee wij in toenemende mate te maken krijgen. Mede daarom hebben we in de statuten ook belangrijke

sociale doelstellingen opgenomen, zoals proberen te realiseren dat iedereen ten volle aan deze energietransitie kan meedoen.

Financiële mogelijkheden

Het Coöperatiefonds van de Rabobank heeft ons voor het oprichten een bedrag van € 8.500,- toegekend. Een bijdrage uit een tweede fonds, met een hoger bedrag, is inmiddels in het vooruitzicht gesteld. Dat geeft ons veel meer mogelijkheden om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de plannen voor de energietransitie in onze wijk. Wij zijn ons ook aan het inspannen om voor grote fondsen in aanmerking te komen; zo hebben we bijvoorbeeld al een afspraak met de provincie.

Heb je belangstelling om aan de opbouw van de coöperatie mee te werken?

Stel je dan beschikbaar voor een functie in het bestuur via een mail aan info@duurzameparken.nl

Voorlopig komt het bestuur van de coöperatie bij elkaar in de Energiefabriek, en vergadert daar tijdens de overleggen van de Initiatiefgroep Duurzame Parken

2023

november
Rabobank zegt financiële bijdragen toe

1 november
Energeregisseur en procesmanager nemen intrek in Energiefabriek (Vlijtseweg 144) op Zwitsalterrein

22 februari
bijeenkomst straatcoördinatoren

8 november
bijeenkomst straatcoördinatoren i.s.m. 'Homerus Energiek'

19 november
Duurzame Parkenbeurs
29 november
overleg Initiatiefgroep met wethouder Huizer

1 december
oprichting coöperatie Duurzame Parken

maart
vijfde uitgave Energiespecial Parkenblad

november

december

januari

februari

maart

april

.....

Subsidie voor duurzame energie en energiebesparing

Isolatie van spouwmuur

Spreek dit je aan?

Overweeg dan de 'Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing' (ISDE). Met deze subsidie kun je onder andere:

- je woning laten isoleren
- een zonneboiler of een warmtepomp aanschaffen en laten installeren
- je laten aansluiten op een warmtenet, eventueel gecombineerd met vervangen van gaskookplaat door een inductiekookplaat.

De voorwaarden voor het toekennen van de ISDE zijn:

- Je moet de eigenaar van de woning zijn, en
- je moet er zelf in wonen.

Voor de isolatie-verbetering gelden wel bepaalde voorwaarden:

- Je krijgt alleen subsidie voor de huidige oppervlakte van je woning, dus de afmeting vóór aan- of verbouw. Je kunt daarom ook geen ISDE aanvragen voor het isoleren van de garage of schuur, als je die bij de woning wilt betrekken.
- Isolatiemaatregelen mogen alleen geïnstalleerd worden in een woning met een bouwjaar van vóór 2019, tenzij je kunt aantonen dat de omgevingsvergunning voor 1 juli 2018 is aangevraagd.
- De uitvoering moet je laten doen door een bouwinstallatiebedrijf. Je krijgt geen subsidie als je het zelf doet.

De subsidie wordt toegekend als voldaan wordt aan de minimale oppervlakte-eisen én aan de

isolatiewaarde die behaald wordt. Voor gevel- en spouwmuurisolatie geldt een ondergrens van 10 m² (en een maximum van 170 m²) met een Rd-waarde van 3,5 m² K/W voor gevelisolatie en 1,1 m² K/W voor de spouwmuur. Voor glas zitten de grenzen tussen 8 en 45 m².

Meerdere maatregelen

Wanneer je twee maatregelen neemt, verdubbelt het subsidiebedrag. Bij één maatregel is de subsidie globaal 15%, bij twee maatregelen komt dat op globaal 30%. Een tweede maatregel hoeft geen isolatiemaatregel te zijn, maar kan ook een warmtepomp of een zonneboiler zijn.

Achteraf

De subsidie kan pas aangevraagd worden, nadat de aanpassingen zijn gedaan en de rekening betaald is. Wil je in aanmerking komen voor de subsidie voor twee maatregelen, dan moet je de aanvraag pas indienen nadat beide maatregelen uitgevoerd zijn; dus één aanvraag indienen voor al de genomen maatregelen. Heb je vorig jaar een maatregel laten uitvoeren na 2 april 2022 en nog geen subsidie aangevraagd? Of wil je nog een maatregel laten uitvoeren om gebruik te maken van de dubbele subsidie? Laat die maatregel(en) dan binnen 24 maanden uitvoeren na het uitvoeren van de eerste maatregel. Anders mis je de verdubbeling van het subsidiebedrag.

Alle details vind je via:

www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde

Het eerste half jaar van procesmanager Duurzame Parken

“Integrale wijkvernieuwing” is het credo van Joost Kroes, procesmanager Duurzame Parken. Klinkt goed, maar wat hij ermee bedoelt en hoe hij de Initiatiefgroep daarbij wil ondersteunen, legt hij graag uit. In het eerste half jaar dat hij voor ons project Duurzame Parken werkt, heeft hij al een goed beeld gekregen en heeft hij samen met ons als bewoners al het nodige in gang kunnen zetten.

“Maar in mijn eentje kan ik niet zoveel”, benadrukt hij. “In die zin was mijn start hier goed, omdat er al een aantal jaren een sterk bewonersinitiatief was. Mijn opdracht is voornamelijk al dat enthousiasme én de kennis die er in De Parken is, te bundelen en te stroomlijnen. En parallel daaraan de verbinding met de gemeente versterken en benutten.”

Achtergrond

“Ik ben door de gemeente aangesteld om vooral het bewonersinitiatief te ondersteunen, en werk vanuit mijn bedrijf ToekomstSterk. Wij richten ons op integrale duurzame gebiedsontwikkeling en gebiedsgerichte energieontwikkeling. Naast mijn opdracht voor 16 uur per week voor De Parken ben ik onder andere coördinator voor het Coöperatief WijBedrijf Dieze in Zwolle, ook een bewonersinitiatief.”

Kracht en zwakte

“Het sterke van De Parken is de eigen keuze die de bewoners hebben gemaakt om dit project aan te gaan; het is niet opgelegd door de overheid. Tegelijkertijd maakt het dat soms ook lastig. Je kunt immers niets afdwingen, want iedereen is baas in eigen huis. Verder is het heel fijn dat veel bewoners hoog opgeleide professionals zijn, die je dus niet veel hoeft uit te leggen. Maar je moet wel over de grenzen van je eigen expertise kunnen kijken. Dat geldt trouwens ook voor de rol van de gemeente. Aan een kant vind ik het oprecht goed dat ze dit project aandurven en daadwerkelijk ondersteunen. Aan de andere kant willen wij wel eens een stapje sneller, waarbij we dan tegen regelgeving, politieke besluiten

en de daarbij noodzakelijke processen aanlopen. Met name de mogelijkheid tot plaatsen van zonnepanelen, is een heet hangijzer. Vanuit de pilot Monumenten (zie pagina 14) proberen we om de regels te laten versoepelen en passend bij de huidige tijdgeest te maken. Daartoe hebben we intensief contact en een goede samenwerking met de afdeling Cultuurhistorie van de gemeente. In het gemeentehuis moet men af en toe nog wennen aan onze dadendrang en kennis, maar de lijntjes zijn direct en prettig, dus de komende tijd komen we ongetwijfeld nog meer nader tot elkaar.”

Meedoen

“Eigenlijk is de grootste uitdaging onze Parkenbewoners meekrijgen in het hele proces van energietransitie. Met bijeenkomsten, de Parkenbeurs, nieuwsbrieven en energiespecials als deze proberen we zoveel mogelijk mensen te bereiken. Daarbij is ook de rol van onze straatcoördinatoren belangrijk.

[Lees verder op pagina 15](#)

Pilot Monumenten komt op stoom

Energieregisseur Albert van Dam en Coraline Vester, adviseur onderhoud monumenten en duurzaamheid van de gemeente Apeldoorn, werken samen met een aantal wijkbewoners aan de pilot Monumenten. Hoe kwam die samenwerking tot stand en wat is de stand van zaken?

Aanloop

In het Programmaplan Energietransitie 2023-2030 van de gemeente Apeldoorn wordt De Parken genoemd als Wijk van de Toekomst. Dat wil zeggen dat de woningen in De Parken 'aardgasvrij-ready' moeten zijn in 2030. In de aanpak is gekozen voor het zogeheten Huis-en-Haardspoor. Dat houdt onder andere in: besparen door isoleren, en het huis verwarmen met een hybride systeem, namelijk een warmtepomp en een gasketel.

De pilot

Een van de acties die in 2023 resultaat moet opleveren is een door de Initiatiefgroep Duurzame Parken gestarte Pilot Monumenten. Dit is een traject

waarin eigenaren van een aantal monumentale woningen een toegesneden stappenplan uitwerken.

De deelnemers

De deelnemers aan de pilot staan op verschillende vertrekpunten, wat verduurzaming betreft. De een heeft al veel stappen gezet en is vooral geïnteresseerd in een verwarmingsopties met een (hybride) warmtepomp, bij een ander is nog weinig aan isolatie gedaan. Maar ook voor eigenaren die in de afgelopen 30 jaar al het nodige aan hun woning hebben verbeterd, is het interessant om erachter te komen welke verstandige maatregelen ze nu nog kunnen nemen.

Het stappenplan is een integraal plan om te komen tot optimale verduurzaming, rekening houdend met de monumentale waarden. Het doel is verwarmen met een hybride warmtepomp en creëren van een comfortabel binnenklimaat, tegen redelijke energiekosten.

Om het financieel ook nog interessant te maken moet je de meeste tijd kunnen verwarmen op 'lage temperatuur'. Voor verwarmen op lage temperatuur en een comfortabel binnenklimaat moet de woning wel (redelijk) goed geïsoleerd zijn. Het stappenplan beschrijft wat er aan isolatie van dichte gevel, daken,

begane grondvloer en glas moet worden gedaan, zodat verwarmen op lage temperatuur mogelijk wordt. Bij isoleren hoort ventileren, dus ook dat is een onderdeel van het stappenplan. Eigen energieopwekking met zonnepanelen en duurzaam watergebruik zijn eventueel aanvullende maatregelen. Het stappenplan is een hulpmiddel - en geeft ook enkele voorbeelden - om voor je eigen woning te kunnen bepalen wat je kunt doen aan verduurzaming. Dit kan voordelen opleveren bij de verdere werkvoorbereiding, de calculatie van een uitvoerende partij, de uitvoering, etcetera.

De pilot dient ook om erachter te komen welke kennis ontbreekt, en/of er collectieve problemen zijn waar de eigenaren tegen aan lopen. Daar kunnen dan hopelijk oplossingen voor gevonden worden die voor meer mensen bruikbaar zijn. Tijdens deze pilot lopen we vast en zeker ook tegen vraagstukken over vergunningsregels aan. Door deze problemen te onderkennen kunnen we met elkaar (project en gemeente) zoeken naar oplossingen.

De keukentafel

Verduurzamen van monumenten is maatwerk. Om alle keuzemogelijkheden in beeld te krijgen worden vanaf januari 2023 keukentafelgesprekken gevoerd met de eigenaren van de deelnemende monumenten, de energieregisseur en de Duurzaamheidsdienst van de sectie Cultuurhistorie van de gemeente. Naast die keukentafelgesprekken komt de groep ook regelmatig samen om kennis te delen. Nog voor de zomer van dit jaar moeten deze gesprekken en de bijeenkomsten leiden tot een stappenplan per deelnemende woning en een overall werkmethoediek voor andere woningen in de wijk. Het stappenplan biedt inzicht en is een onderlegger voor eventueel noodzakelijke vergunningaanvraag en kostenraming.

Voordeel andere woningen

We zijn ervan overtuigd dat deze aanpak van de pilot Monumenten in hoofdlijn ook gevolgd kan worden voor de overige woningen. Denk bijvoorbeeld aan de isolatie van steens-muren, schuifdeuren en schuiframen, goede ventilatie-oplossingen en de inzet van zonnepanelen. De gewenste isolatiemaatregelen zijn voor monumentale woningen en niet-monumentale woningen uit eenzelfde bouwperiode immers niet verschillend: constructiedetails en materiaalgebruik komen overeen. Alleen de aanpassing is mogelijk wat eenvoudiger, omdat er voor niet-monumenten minder vergunningsregels gelden. De ervaringen die in deze pilot worden opgedaan zullen dan ook worden gebruikt om onze andere bewoners in De Parken te helpen met het maken van een eigen stappenplan en te komen tot uitvoering daarvan.

Wil je meer informatie over verduurzamen van panden in onze wijk, neem dan contact op met onze energieregisseur: energieregisseur@duurzameparken.nl

Heb je aanvullende, specifieke vragen over het verduurzamen van je monumentale pand of pand in beschermd stadsgezicht, stuur dan een mail aan de duurzaamheidsdienst van de gemeente: cultuurhistorie@apeldoorn.nl

Vervolg van pagina 13

Zij vormen een schakel tussen de Initiatiefgroep en de Parkenbewoners. Om zoveel mogelijk bewoners erbij te betrekken, zijn we nu meer structuur aan het aanbrengen in onder andere organisatie, financiën, planning en communicatie.”

Resultaten

“Het afgelopen half jaar hebben we dus al veel kunnen doen. Los van de eerder genoemde onderwerpen, is de coöperatie opgericht (zie pagina 11), hebben we de wethouder op bezoek gehad bij onze Initiatiefgroep en bij de Parkenbeurs, en is een communicatieplan opgesteld. Verder levert de werkgroep Huis-en-Haard goede, concrete voorbeelden om je woning - al of niet in stappen - te verduurzamen. Het voelt daarom echt als een voorrecht om in zo'n mooie, beeldbepalende wijk te mogen werken, samen met bevlogen bewoners.”

Wensen

“We zijn met de gemeente bezig met het selecteren van een adviesbureau dat ons verder kan helpen met de keuze voor de meest geschikte bronnenstrategie inzake de verduurzaming. Dat bureau moet onderzoek gaan doen naar de economisch gezien beste duurzaam gasoplossing op de korte, middellange en lange termijn. Verder gaan we ons richten op fondsenwerving, en natuurlijk staat de op- en uitbouw van de coöperatie Duurzame Parken op de rol. De korte en langetermijndoelen willen we samen met jullie als wijkbewoners zo snel mogelijk opstellen. Genoeg te doen!”

*Meedenken over een van de onderwerpen/
werkgroepen binnen de Duurzame Parken?
Mail: info@duurzameparken.nl, ook als je de
nieuwsbrief Duurzame Parken nog niet hebt en
wel wilt ontvangen.*

Ken je deze website al?

Het is natuurlijk een goede ontwikkeling, al die online aandacht voor verduurzamen van je woning. Leve het internet! Maar er zijn wel heel erg veel sites, en soms zie je door de digitale bomen het bos niet meer zo goed. We hebben daarom een kleine selectie gemaakt van websites die je wellicht verder kunnen helpen. Staat er eentje niet bij, waar jij enthousiast over bent? Laat het ons weten via info@duurzameparken.nl

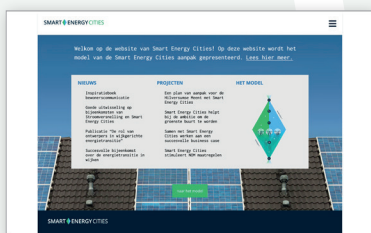
www.warmtefonds.nl

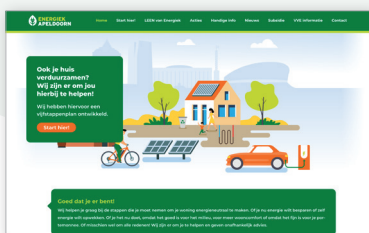
www.verbeterjehuis.nl

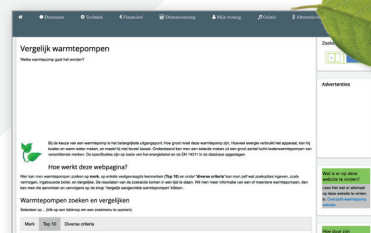
www.aardgasvrijwijken.nl

www.smartenergycities.nl

www.energiekapeldoorn.nl

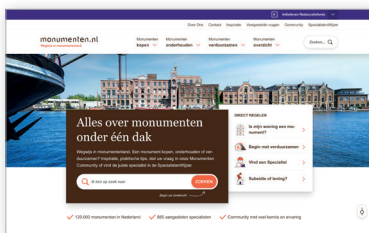

www.warmtepomp-panel.nl/geluid_warmtepomp.html

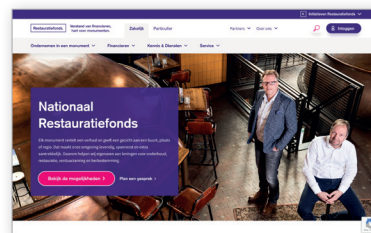
Speciaal voor monument-eigenaren:

www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/duurzaamheid

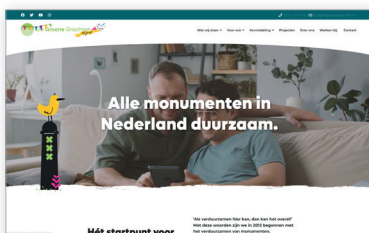
www.monumenten.nl

www.restauratiefonds.nl

www.stichtingerm.nl

www.degroenegrachten.nl

www.verduurzamingsrichtlijnen.nl

En vergeet vooral - vanaf eind maart! - niet onze eigen website.

Uiterlijk 30 maart lanceren we: www.duurzameparken.nl Daarop kun je straks tips en trucs vinden, en de laatste stand van zaken in ons project Duurzame Parken.

A man with a beard, wearing a white hoodie and dark pants, stands in a workshop-like setting. He is pointing his right hand towards a piece of white energy equipment mounted on a wall. The room is filled with various energy-related components, including pipes wrapped in silver insulation, electrical panels, and other machinery. The background shows more equipment and a green wall.

Zien, horen en voelen bij Energiepunt

“Ik zie door de bomen het bos niet meer!” Dat is een veelgehoorde kreet in onze wijk. Want je wilt wel van alles, of desnoods een beetje, maar waar begin je? En vooral, waar haal je je informatie vandaan? En is die wel objectief? Als je je dat ook regelmatig afvraagt, is een bezoek aan het Energiepunt aan de Paslaan zeker de moeite waard.

Aladin Berkovič is een van de vijf enthousiaste medewerkers van het Energiepunt. Zijn werkruimte - even de trap af naast de fietsenstalling - bestaat grotendeels uit allerlei materialen en apparaten die ingezet kunnen worden voor verduurzaming van je woning. Denk aan warmtepompen, zonnepanelen, infrarood panelen, ventilatieboxen, dakpannen met zonnecollectoren, isolatiemateriaal, gevelbeplating, maar ook regentonnen. Daarnaast is er ruimte - met koffie - om verder te praten met een van de deskundige medewerkers. Een aantal van hen heeft een bouwkundige en/of technische achtergrond, zoals Jacques van 't Ende, die ook bij het gesprek aanschuift.

Vragen

Het zal geen verrassing zijn, maar de meeste vragen die Berkovič van Parkenbewoners krijgt, gaan over het plaatsen van zonnepanelen. Hoewel het Energiepunt een gemeentelijk initiatief is, hebben de medewerkers geen invloed op de besluitvorming daarover. Gelukkig kunnen ze wel op andere manieren van dienst zijn, zelfs met het onverwachte advies: “Verkopen van de

woning is in uw geval het beste”. Maar dat is uiteraard niet het uitgangspunt. Berkovič: “We hebben het liefst dat mensen zelf eerst op onderzoek uitgaan, en dan met hun vragen bij ons komen. Hier kun je alles bekijken, horen en voelen. Op die manier kun je een beter gefundeerde keuze maken. En natuurlijk denken we mee met de mogelijkheden voor die ene specifieke woning.” Van 't Ende vult aan: “De Parken is wel een unieke wijk, met allemaal verschillende eigenaren, en veel ‘lastige’ huizen, wat energietransitie betreft.” Maar dat wisten we natuurlijk al...

Lening

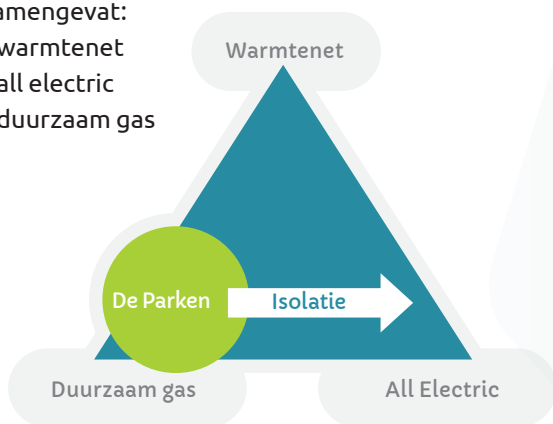
Per dag lopen gemiddeld zo'n tien bezoekers binnen om te kijken, te vergelijken en zich te laten adviseren. “Sinds het begin van de energiecrisis merken we een duidelijke stijging in de aantallen bezoekers”, constateert Berkovič. “Een van onze taken is ook adviseren over de ‘lening toekomstbestendig wonen’ van de gemeente in samenwerking met de provincie, die bewoners kunnen aanvragen.

[Lees verder op pagina 19](#)

Welke duurzame energieoplossing past het best bij De Parken?

Vanaf het begin dat De Parken door de gemeente is aangewezen als Wijk van de Toekomst, hebben we ons als inwoners met deze vraag bezig gehouden. In eerste instantie dachten we aan acht verschillende specifieke oplossingen. Met ondersteuning van studenten van de HAN en later ook van een projectteam van Witteveen & Bos zijn de opties voor de wijk in drie mogelijke oplossingsrichtingen samengevat:

- warmtenet
- all electric
- duurzaam gas

Bij de uiteindelijke keuze kwamen de volgende overwegingen aan bod:

- Een **warmtenet** vereist een betrouwbare, volledig groene warmtebron met voldoende capaciteit en temperatuur. Die moet er dan wel zijn. Ook is er een bepaalde compactheid van woningen vereist i.v.m. de dure aanleg van het extra leidingnet. Aan de daarvoor geldende landelijke kengetallen voldoen wij in onze wijk niet.
- **All electric** met gebruik van groene stroom is in principe de optimale oplossing. Alle nieuwe woningen in Apeldoorn worden al niet meer op aardgas aangesloten. Dat betekent: goed geïsoleerde woningen met een warmtepomp. Dit is voor een beperkt deel van de woningen in onze wijk ook de oplossing, maar helaas zijn de oudere (deels monumentale) woningen in onze wijk moeilijker te isoleren; de kosten liggen hoger dan het economisch verantwoorde niveau om tot all electric over te gaan.
- De oplossing is: isoleren tot het economisch

verantwoorde niveau, **een (lucht)warmtepomp** toevoegen en dan - voornamelijk alleen voor de koude winter en een deel van het voor- en najaar - **duurzaam gas** via het bestaande leidingnet. Op termijn verdwijnt immers het aardgas. Met deze besparingen kan het gasverbruik met ruim 50% teruglopen.

Voor deze laatste aanpak hebben we in 2020 in onze wijk dan ook met ruime meerderheid gekozen. Het voordeel van deze oplossing is, dat de bestaande aardgas-infrastructuur in de wijk gebruikt kan worden. De uitslag van het bewonersonderzoek was:

- 81% (351 stemmen) koos voor de optie duurzaam gas met hybride warmtepomp, en all electric waar het kan.
- 11% (48 stemmen) sprak de voorkeur uit voor de optie warmtenet.
- 8% (34 stemmen) wil graag een warmtepomp.

Welk duurzaam gas?

Maar nu moet de volgende keuze gemaakt worden: groen gas, in de vorm van gereinigd biogas, of waterstof, eventueel met eigen opwek? We hebben haast bij deze keuze, want 2030 is het keerpunt. Dan moeten we aardgasvrij-ready zijn. Willen we kunnen overschakelen, dan moeten onze woningen gereed zijn voor de nieuwe oplossing en moet de infrastructuur gereed zijn om de overstap te kunnen maken. Het moet echter ook zorgvuldig gebeuren.

Onderzoek

Met de gemeente is daarom afgesproken dat we een nader extern onderzoek laten doen naar deze keuze. De aanvraag daarvoor hebben we zeer recent inhoudelijk uitgewerkt en vastgelegd, en adviesbureaus worden binnenkort benaderd voor een offerte of uitvraag, zoals dat in gemeentetermen wordt genoemd. Daarbij willen we nog een aantal aanvullende punten onderzocht hebben, zodat we na de definitieve keuze voortvarend daarmee aan de slag kunnen. Die punten zijn o.a.:

Hoe ziet onze
gasmeter er straks uit?

- In hoeverre bieden de nieuwe HT(hoge temperatuur)- warmtepompen een oplossing om nog meer woningen all electric te kunnen krijgen, met een nog lager gasverbruik?
- Houd logische grenzen van onze wijk aan, neem bijvoorbeeld de westkant van de Koninginnelaan ook mee. Daar staan immers hetzelfde type woningen. Dit geldt ook voor de grens met Kerschoten. Die wijk gaat mogelijk over naar een warmtenet, waarbij een deel van De Parken mee zou kunnen liften.
- Neem voor de business case - de kostenvergelijking - mee, dat we mogelijk grote voordelen voor andere wijken creëren, als onze wijk toepassing van waterstof initieert. Denk daarbij aan de Indische buurt en delen van het centrum. Ook kan dit voordeel bieden aan de verdere waterstofontwikkelingen in Apeldoorn en omgeving.
- Onderzoek of eigen opwek van waterstof ingezet kan worden om pieken in het elektriciteitsnet te voorkomen, zogeheten net balancing. Hierdoor sparen we mogelijk grote investeringen uit voor Liander. Dit is mede actueel i.v.m. de grote toename van elektrische auto's.
- Maak een road map voor realisatie van een en ander, ten behoeve van de projectmatige uitvoering.
- Baseer de business case op de stabiele situatie in 2050.

De uitslag van dit onderzoek zullen we uiteraard met iedereen delen en vervolgens als basis gebruiken om samen definitieve besluiten te nemen.

Vervolg van pagina 17

Wij gaan niet over het toewijzen ervan, maar kunnen wel helpen met het checken of het verzoek om een lening voldoet aan de voorwaarden. Daarnaast adviseren we ook over mogelijke subsidies. Verder kun je bij ons allerlei apparatuur lenen, bijvoorbeeld een warmtebeeldcamera. Dat kost niets, en je kunt hem een week lang gebruiken om te kijken waar de warmtelekken in je woning zitten. Ook de luchtkwaliteitmeter zit in ons leenpakket. Deze apparaten passen in ons [vijfstappenplan](#), waarmee je goed geïnformeerd kunt beginnen met het verduurzamen van je huis.”

En dat is niet alles: Ook organiseert het Energiepunt allerlei informatie-avonden en webinars. Een rondje lopen door het Energiepunt, of nog beter: een afspraak maken voor een rondleiding, gekoppeld aan advies is dus een goed idee!

Je vindt het Energiepunt op Paslaan 1.
 Openingstijden op de website:
www.energiekapeldoorn.nl/energiepunt/
 telefoon: 06 4843 6457 (tijdens openingstijden)
 email: energiek@apeldoorn.nl

Woningbezoeken door energieregisseur Albert Van Dam

Sinds het begin van mijn rol als energieregisseur heb ik al veel woningen bezocht voor een keukentafelgesprek. Het zijn altijd interessante gesprekken met woningeigenaren die op zoek zijn naar manieren om hun energieverbruik omlaag te krijgen. En niet te vergeten (misschien wel belangrijker): het comfort-niveau omhoog. Mijn ervaring is dat er altijd een plan of plannetje achterblijft bij de woningeigenaar om mee aan de slag te gaan. Soms voor een grote aanpak, maar meestal gaat het om behapbare aanpassingen.

Vragen

De onderwerpen lopen uiteraard uiteen, maar vaak komen de vragen toch ook wel op hetzelfde neer:

- Is het verstandig om de spouwmuuren te isoleren?
- Moet het oude dubbelglas vernieuwd worden?
- Welke isolatiemaatregel heeft de meeste impact?
- Mag het oude glas in mijn monument vernieuwd worden?
- Kunnen er zonnepanelen op het dak?
- Hoe werkt de hybride warmtepomp, en kan die in mijn woning toegepast worden?

Aantallen

Tot nu toe ben ik op bezoek geweest bij 269 adressen en zijn er warmtebeelden gemaakt bij 105 adressen. Vaak is het zo dat ik op de adressen waar de warmtebeelden gemaakt worden, ook een

keukentafelgesprek heb gevoerd. En soms kom ik voor een tweede keer bij mensen thuis, omdat er na een paar jaar wel weer nieuwe vragen of inzichten zijn ontstaan.

Sinds begin 2023 helpen twee bewoners uit de wijk mee met het maken van warmtebeelden: Daniel van 't Veen en Ben van Assema. Op termijn gaan zij ook meedraaien in het bezoeken van woningen voor duurzaamheidsadvies.

Verbruik

De doelstelling van ons project is om iedere woningeigenaar in De Parken te helpen, indien gewenst, met goed advies voor verduurzaming van de woning. Tegen 2030 willen we in de wijk immers aardgasvrij-ready zijn. En om dat te bereiken moeten we samen gezorgd hebben voor een duidelijke verlaging van het aardgasverbruik. In 2021 lag dat totale verbruik nog op 4,1 miljoen m³, gemiddeld 3.400 m³ per aansluiting. Het zou mooi zijn als we op een gemiddelde per woning van 1.500 m³ gas uit kunnen komen. Daarvoor moet er dus nog wel wat gebeuren. In ieder geval is dat verbeterde isolatie en een hybride warmtepomp. Waarbij voor sommige woningen een airco-systeem waarmee verwarmd kan worden, ook een prima oplossing is.

Het kaartje toont alle woningen die al bezocht zijn, of nog op de planning staan. Mocht je na het lezen hiervan ook persoonlijk advies willen hebben, laat het mij weten via: energieregisseur@duurzameparken.nl.

